

2965

2339 *Wielmożny Pan Prof. Dr.
Leon Hysior*

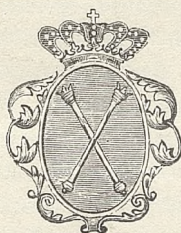
SPRAWOZDANIE

TOWARZYSTWA

BIBLIOTEKI SŁUCHACZÓW PRAWA

W UNIWERSYTECIE JAGIELLOŃSKIM

za rok 1896/7.

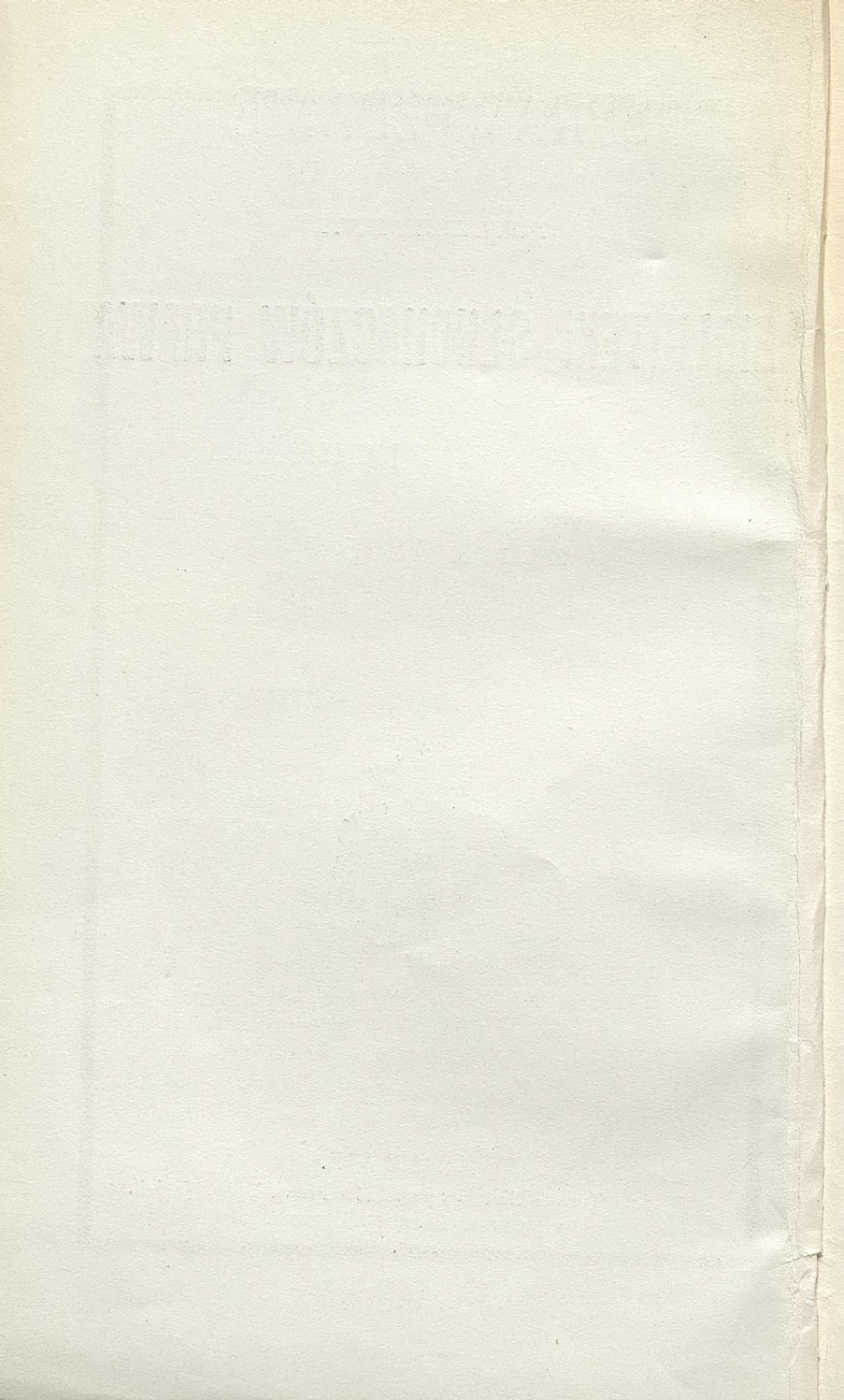

W KRAKOWIE.

Nakładem Tow. Biblioteki Słuchaczów Prawa Uniw. Jagiell.

W Drukarni A. KOZIAŃSKIEGO.

1897.

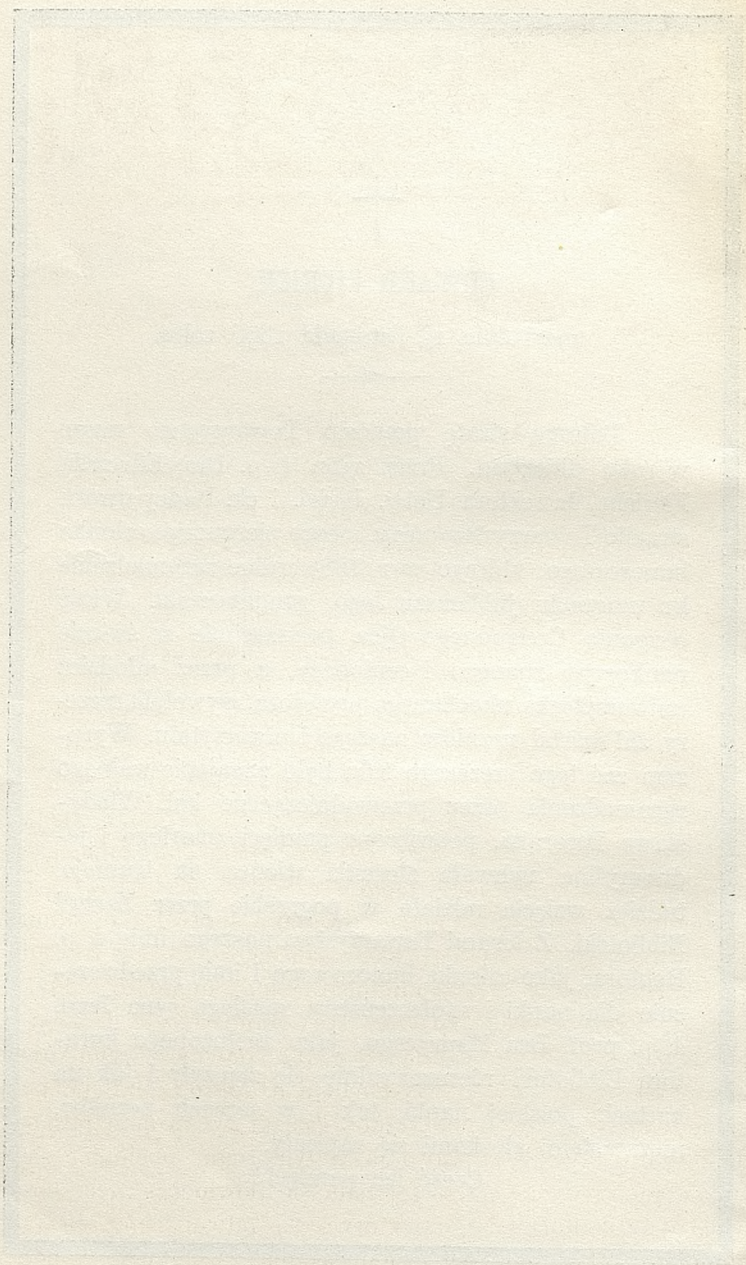
EDWARD FIERICH

zmarł dnia 13 listopada 1896 roku.

— 101 —

Bolesną stratę poniosło Towarzystwo nasze w roku ubiegłym. Przez zgon ś. p. Dra Edwarda Fiericha, b. rektora Uniw. Jagiel. i ek. Rady dworu straciło Towarzystwo nasze swego pierwszego członka honorowego, którego w r. 1888 walne zgromadzenie ku uczczeniu jubileuszu Jego, zamianowało. Wieść o zgonie Czcigodnego Ojca powszechnie w świecie naukowym znanego i cenionego, a przez młodzież uniwersytecką ukochanego profesora, wywołała szczerzy żal wśród uczniów naszego Uniwersytetu. Wyrazem zaś tego szczerzego żalu było zagajenie walnego zgromadzenia przez przewodniczącego kol. Władysława Dworaka, poświęcone pamięci zmarłego i jednomyślna uchwała złożenia wieńca na trumnie, tudzież wzięcia udziału w pogrzebie przez Zarząd Biblioteki. Z losami Towarzystwa naszego imię ś. p. Rektora, jako członka honorowego i imię przedwcześnie dla nauki i społeczeństwa zgasłego syna Jego, ś. p. prof. Dra Maurycego, jako zasłużonego kuratora Biblioteki nierozzerwalnie się złączyły i jak na kartach polskiej nauki, tak i w sercach uczniów, niezatartymi głoskami się zapisały.

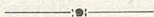
Cześć Ich pamięci!

SPRAWOZDANIE

z czynności Zarządu „Biblioteki słuchaczy
prawa Uniw. Jagiell.” za r. 1896/7.

Obejmując w dniu 15. listopada 1896 r. zarząd Towarzystwa, powierzony nam przez Walne Zgromadzenie, postanowiliśmy sobie iść we wskazanym przez statut naszego Towarzystwa kierunku. W myśl przeto §. 3 i 4 stat. staraliśmy się przede wszystkim wszelkimi siłami spełnić ku ogólnemu zadowoleniu przyjęte na siebie obowiązki. Poprzednicy nasi starali się silniejszą agitacją przed walnem zgromadzeniem podnieść liczbę członków, my z naszej strony nie zaniedbaliśmy także niczego, co by mogło rozbudzić większe zajęcie „Biblioteką”. Zaraz po uporządkowaniu i sprawdzeniu stanu księgozbioru przez komisję skontrującą, zajął się Zarząd sprawą wprowadzie czysto administracyjną, mimo to jednak bardzo dla Biblioteki żywotną, tj. wydobyciem o ile możliwości największej ilości książek z rąk dawnych członków naszego Towarzystwa, którzy niedbali o dobro Biblioteki, po ukończeniu studyów wypożyczone książki w swoim posiadaniu zatrzymywali. Sprawa ta w tym roku, pochlubić się śmiało możemy, nie najgorzej nam się powiodła, wielu bowiem z tych dłużników, do których się odwołaliśmy, przypomniało sobie nareszcie zobowiązania zaciągnięte wobec

Towarzystwa i wezwaniu naszemu o zwrot książek, względnie równowartości tychże i uiszczenie zaległych wkładek, bezzwłocznie zadość uczyniło. Przeciwno wielu jednak, którzy głuchymi się okazywali na nasze kilkakrotnie powtarzane słuszne żądania, wytoczyliśmy skargi za pośrednictwem syndyka naszego Towarzystwa, adv. Dr. Michała Koya. Niektóre pretensye rzeczywiście bez trudu wyprocesowaliśmy, niektóre zaś dotąd pozostają w zawieszeniu. Do Zarządu następnego należy, korzystając z dostarczonych przez nas adresów, prowadzić dalej energicznie tę sprawę, a z nastaniem nowej procedury cywilnej powytaczać na nowo procesy tym, którzy mimo uprzejmych osobistych wezwań i ogłoszeń publicznych przez kilka lub kilkanaście lat po ukończeniu studyów nie uważają za stosowne oddać książek instytucji, przeznaczonej głównie dla kształcenia zawodowego młodych prawników.

Odczytów w tym roku odbyło się o jeden więcej niż zeszłego, a mianowicie miał dwa bardzo zajmujące i pouczające odczyty kol. *Edmund Wechsler*:

1. „O reformie wyborczej w Austrii“,
2. „O socjalno politycznem znaczeniu braku pracy“*),
a jeden kol. *Rudolf Langrod*:
3. „O sądach robotniczych i ich społecznem znaczeniu w Austrii“.

Niestety więcej odczytów mimo starań Zarządu z powodów od niego niezależnych odbyć się nie mogło. Przyczyny tego szukać należy w prowadzeniu seminaryów, w których się praca naukowa od lat kilku koncentruje, gdyż zdolniejsi prawnicy wolą zyskiwać w ten sposób uznanie swoich profesorów i pieniężne nagrody, aniżeli przemawiać do świecących zazwyczaj pustkami ławek.

Wydawnictw prawniczych peryodycznych, jużto bezpłatnie nam przesyłanych, jużto opłacanych z pewnym opustem, posiadamy w Bibliotece 10, a mianowicie:

1. Gazeta sądowa warszawska.
2. Gerichtshalle.

*) W sprawozdaniu tem jako zasługujący na uwagę ogłaszamy.

3. Prawnik.
4. Przegląd sądowy i administracyjny.
5. Reforma sądowa.
6. Warrens Wochenschrift für Finanzen und Volkswirtschaft.
7. Volks und Gewerbeblatt.
8. Sprawozdania i druki sejmowe.
9. Stenographische Protocolle des Abgeordnetenhauses.
10. Zeitschrift für Staats und Volkswirtschaft.

Uwzględniając życzenia wielu Członków wydaliśmy w tym roku część szczególną pandektów prof. Dra Zolla, tudzież część ogólną zobowiązań według wykładów J. E. Ministra Madeyskiego. Wydawnictwo innych skryptów, jako w pierwszym rządzie nowej procedury cywilnej według wykładów prof. Dra Ksawerego Fiericha, od którego zezwolenie już uzyskaliśmy, historii prawa niemieckiego prof. Dra Estreichera, ekonomii politycznej i skarbowej prof. Dra Lea, pozostawiamy jako zlecenie następnemu Wydziałowi.

Kwotę 600 złr. przypadłą nam z balu prawników, odbytego w dniu 10. lutego b. r. pod protektoratem JWP. Marszałkowej Stanisławowej hr. Badeniowej i Jego Magnificencyi Rektora Dra Szczęsnego Kreutza, obróciliśmy w znacznej części na spłatę reszty należności w drukarni uniwersyteckiej, na wydawnictwo skryptów, tudzież na zakupno większej ilości niezbędnych podręczników i kodeksów do nowej procedury cywilnej i innych w wykazie poszczególnych działów Biblioteki wymienionych książek. Przez nabytę nadto kilkunastu egzemplarzy większych dzieł naukowych, jak Eheberga „Finanzwissenschaft“, Philipowitcha „Grundriss der politischen Oekonomie“ i t. p. staraliśmy się o wzbogacenie księgozbioru Towarzystwa, a przez to o ułatwienie studyów swoim Członkom. Zasluga w tej mierze przypada bezsprzecznie komitetowi balowemu, który pod dzielnem przewodnictwem kol. Leopolda Mussila, dokładając wszelkich starań i trudów około uświetnienia zabawy, urządzonej na cele naszej „Biblioteki“, założonej w r. 1851 i młodego

„Kółka prawników“, przyczynił się do osiągnięcia bardzo pokaźnej cyfry (1200 złr.) czystego dochodu. Na tem więc miejscu składamy jeszcze raz na ręce prezesa kol. Leopolda Mussila serdeczne podziękowanie całemu Komitetowi.

Idąc za poradą JWP. Kuratora, który jednomyślnie przez Walne Zgromadzenie członkiem honorowym naszego Towarzystwa mianowanym został, wnieśliśmy podanie do Wysokiego Sejmu krajowego, wskutek którego za łaskawem wstawiennictwem JWP. Rektora Zolla przyznano nam 100 złr. jednorazowej zapomogi, o którą odtąd corocznie podawać się mogą i powinny następne Zarządy.

Z życia zewnętrznego naszego Towarzystwa kilka faktów zaznaczyć w tem sprawozdaniu wypada, a mianowicie: że w dniu 25 marca b. r. na zaproszenie, wystósowane przez Jego Magnif. p. Rektora Dra Szczęsnego Kreutza do prezesa Biblioteki, wszedł tenże w skład komitetu urządzającego obchód setnej rocznicy urodzin nieśmiertelnej pamięci Adama Mickiewicza, przez Uniwersytet Jagielloński. Obowiązek ten przechodzi w spadku na nowo wybrać się mającego bibliotekarza, który będzie reprezentował Towarzystwo nasze podczas tej wzniosłej narodowej uroczystości. W pogrzebie ś. p. Adama Asnyka wzięło Towarzystwo nasze czynny udział, gdyż jeden z członków Zarządu kol. Mikołaj Gryziecki, przebywający podówczas w Krakowie, przemówił nad grobem poety w imieniu młodzieży uniwersyteckiej, a bibliotekarz wysłał ze Szczawnicy do syna poety Włodzimierza, telegram z wyrazami najgłębszego współczucia po stracie Ojca, wielkiego patrioty. Na wiadomość zaś o zgonie Kornela Ujejskiego, ostatniego wieszczą z epoki Mickiewiczowskiej, przesłaliśmy na ręce syna Romana w Pawłowie telegram, którego dosłowną treść dzienniki krajowe podały do publicznej wiadomości. Oprócz tego jednak poczuwamy się do obowiązku na tem miejscu z żalem zaznaczyć, że przez śmierć tych dwóch mężów straciła ucząca się młodzież polska dwie jasne pochodnie, które przyświecały najpierw Ojcom naszym, a później i nam w czarnych chwilach zwątpienia i ogólnej apatii. Poezye liryczne jednego, a hymny proroczo religijne i patriotyczne

drugiego, zostaną własnością całego narodu, który je na zawsze zachowa we wdzięcznem sercu i niezatartej pamięci.

Z grona członków zwyczajnych Biblioteki wyrwała tego roku śmierć dwóch kolegów: Zbigniewa Jasińskiego i Edmunda Rapoporty, słuchaczów II r. prawa, których szlachetne przymioty charakteru i serca znane były wszystkim, którzy mieli sposobność zetknąć się z nimi bliżej na ławie szkolnej lub w życiu towarzyskiem. Zarząd wysłał na oba obrzędy pogrzebowe swoich delegatów.

Stosunek nasz do innych bratnich Towarzystw akademickich opierał się zawsze na serdecznem koleżeństwie i wzajemnej uczynności.

Kończąc to krótkie sprawozdanie z naszej działalności, poczuwamy się do miłego obowiązku złożenia gorących podziękowań przede wszystkim JWP. Prof. Drowi Edmundowi Krzymuskiemu, niestrudzonemu kuratorowi naszego Towarzystwa, który biorąc zawsze czynny udział we wszystkich posiedzeniach Wydziału, wspierał nas światłą swą radą, w każdym ważniejszem przedsięwzięciu, ilekroć szło o dobro Biblioteki, dalej JWP. Rektorowi Zollowi za łaskawe, a skuteczne zajęcie się wyjednanie dla Biblioteki jednorazowej zapomogi u Wysokiego Sejmu krajowego, następnie JWP. Rektorowi Kasparkowi za oddanie nam w komis 50 egzemplarzy swego świeżo wydanego dzieła po cenie kosztów, celem dalszej odprzedaży takowego pomiędzy członków Towarzystwa, jak niemniej WP. Drowi Michałowi Koyowi, syndykowi Towarzystwa za bezinteresowne prowadzenie procesów z dłużnikami Biblioteki. Nadto nich przyjmą serdeczne podziękowanie wszyscy ci koledzy i dobrodziejcy, którzy darami w książkach przyczynili się do wzbogacenia w tym roku naszego księgozbioru. Wreszcie składamy wyrazy serdecznej podziękui JWP. Drowi Henrykowi Halbanowi, c. k. Rady dworu, za przesyłanie stenograficznych sprawozdań z posiedzeń Rady państwa, tudzież Wysokiemu Wydziałowi krajowemu za sprawozdania i druki sejmowe, jak niemniej Redakcyom tych pism prawniczych, które otrzmy-

wyliśmy bezpłatnie oraz Szanownym Redakcyom dzienników krakowskich „Czas, Głos Narodu i Nowa Reforma“ za uprzejmość, z jaką zawsze w swoich łamach zamieszczały wzmianki o sprawach dotyczących Biblioteki, szczególnie zaś o balu prawników.

Kraków, dnia 14 listopada 1897.

Mikołaj Gryziecki.
sekretarz I.

Jan Baczakiewicz,
bibliotekarz.

O socjalno-politycznem znaczeniu braku pracy.

(Streszczenie odczytu kol. Edmunda Wechslera, wygłoszonego w Bibliotece w dniu 19 marca 1897 r.).

W szeregu problemów, objętych wspólną nazwą „kwestyi socyalnej“, jedno z miejsc pierwszych zajmuje kwestya braku pracy. Bez przesady można powiedzieć, że w dziedzinie zagadnień społecznych, jakie zaprzatają umysły współczesnych, mało jest tak pięknych, tak ważnych, jak zagadnienie powyższe. Jeden z najgruntowniejszych znawców tej dziedziny, prof. Adler, od pomyslnego załatwienia tego problemu czyni zależnym wprost byt cały i dalsze istnienie obecnego porządku rzeczy, współczesnej kultury. *Die Frage der Arbeitslosigkeit* — powiada on — *spielt heute und für absehbare Zeit die Rolle des Sphinxrätthels: unsere Gesellschaft wird es lösen und das drohende Schreckgespenst des Pauperismus in den Abgrund stürzen, oder es werden in der Sturmfluth sozialer Wirnisse, die tosenden Wogen der Unzufriedenheit über der modernen Kultur zusammen schlagen* ¹⁾. Jeżeli niebezpieczeństwo, wynikające z nieuwzględnienia słuszných żądań ekonomiczno-społecznych warstw pracujących, polega przedewszystkiem na sumie niezadowolenia, jakie wśród warstw tych coraz to większe przybiera rozmiary, tworząc ferment, który długo tłumiony mógłby do-

¹⁾ Dr. Georg Adler: *Arbeitslosigkeit* (artykuł w *Handwörterbuch der Staatswissenschaften*).

prorowadzić do wybuchu — to o ile większe niebezpieczeństwo grozi współczesnej kulturze i obecnej organizacji społecznej ze strony tych warstw, które pracy znaleźć nie mogą, a przez to nawet najniezbędniejszych, najprymitywniejszych swych potrzeb życiowych zaspokoić nie są w stanie. U tych stokroć większa zachodzi obawa gwałtownego ataku na istniejący porządek rzeczy, dla nich bowiem niema właściwie miejsca u stołu tego żywota w ramach istniejącej organizacji gospodarczej; nic dziwnego, że warstwy te, pozbawione wszelkich środków do życia, kierując się prostym instynktem samozachowawczym, przy nadarzającej się sposobności mogłyby pokusić się o gwałtowne rozsądzenie tych ram, choćby kosztem zagłady tych wszystkich zdobyczy kulturowych, które ludzkość w wiekowym, mozolnym trudzie zdobyła.

Jeden z najgłębszych myślicieli angielskich, Tomasz Carlyle, powiada, że człowiek, który chcąc pracować, nie ma możliwości po temu, jest najnieszczęśliwszą istotą na całym świecie. Człowiek taki skazany na niechybną zagładę. Klasycznie wyraził to Malthus: „Człowiek, którego własna rodzina wyżywić nie może, a którego praca jest dla społeczeństwa zbyteczna, nie ma najmniejszego prawa żądać środków do życia i jest *de facto* na ziemi zbyteczny. Natura nakazuje mu się usunąć, a jeżeli tego dobrowolnie uczynić nie chce, sama nakaz wykonuje“. I w tym właśnie tkwi cała tragedia tych „wydziedziczonych“, a niebezpieczeństwo grożące od nich tem większe, że nie mają oni nic do stracenia, wszak zmuszeni są stoczyć najgroźniejszą walkę o byt! Ponadto to wyrobić się w nich musi uczucie osamotnienia, przekonanie, że są na tym świecie zbyteczni, że stoją poza obrębem uprawnionego do życia społeczeństwa ludzkiego, przekonanie tak straszne, że zdolne jest doprowadzić ich do rozpacz. I w istocie historia uczy, że we wszelkich ruchach rewolucyjnych armia niezatrudnionych robotników odgrywała rolę fermentu; od tych warstw wychodziło zawsze pierwsze hasło do buntu, one pierwsze dopuszczały się gwałtów i zbrodni, bo powodował nimi potężny motor czynności ludzkich: głód.

Dlatego też kwestya braku pracy ważniejszą jest ponieważ od właściwej kwestyi socyalnej. Ta odnosi się do robotników, którzy dążą do polepszenia swego bytu, do zdobycia korzystniejszej pozycji ekonomicznej i społecznej, podczas gdy pierwsza ma za zadanie wywalczyć jakikolwiek byt, minimum egzystencji ludziom, którzy wcale żadnej pozycji nie zajmują, którzy posiadaną utracili, którzy ze stanu czwartego przeszli do piątego: stanu właściwego proletaryatu. Jest to więc *«die sociale Vorfrage» par excellence*, która przedewszystkiem załatwioną być musi, a to nie tylko z powodu niebezpieczeństwa, jakie przedstawia, ale — i to głównie — dlatego, że racjonalne rozwiązanie jej jest wymogiem sprawiedliwości społecznej, która w zakresie stosunków ekonomicznych — niemniej jak w innych dziedzinach — rozstrzygającą winna odgrywać rolę.

Wszelkie stworzenia ludzkie powołane są do spełnienia jakowychś zadań życiowych, o zbędności któregośkolwiek z nich mowy być nie może. Jeżeli niektóre z nich nie są w stanie zdobyć środków utrzymania, to nie przemawia to za zbędnością ich na ziemi, ale raczej za wadliwością istniejącej organizacji gospodarczej, która jako dzieło ludzkie zmienioną być może, i w miarę potrzeby zmienioną być powinna. Dlatego też ze wstrętem odwracamy się od owych doktryn manchesterskich, które w konsekwencji raz przyjętych zasad dogmatycznych godziły się na skazanie na zagładę tych wszystkich, dla których niema miejsca w ramach istniejącej organizacji gospodarczej. Z drugiej strony jednak nie należy na kwestyę tę zapatrywać się ze stanowiska filantropii. Równie dalecy od jednostronnej doktryny liberalnej, jak od owego sentymentalizmu ekonomicznego, który dany problem traktuje ze stanowiska „uczucia“, powinniśmy dążyć do rozwiązania kwestyi w drodze poważnej reformy socyalnej, która jedna zdolna usunąć niektóre ujemne skutki obecnego systemu gospodarczego, nie obalając gwałtownie wszystkich podstaw, na jakich się cały nasz ustrój społeczny opiera.

Jakie są powody bezrobocia przymusowego? Bezrobocie przymusowe może wynikać z powodów podmiotowych i przedmiotowych. W pierwszym wypadku dotyczy tylko jednostki, w drugim braku pracy wogóle. Bezrobocie z powodów podmiotowych zachodzi, jeżeli popyt za pracą i podaż pracy się nie schodzą (pracodawca nie wie, gdzie ma szukać robotników, robotnik nie wie, gdzie ma szukać pracy), lub jeżeli w danej gałęzi przemysłu brak organizacji odnośnie do przyjmowania i oddawania pracy, lub jeżeli robotnik jest niezdolny do pracy. Niezdolność może być moralna lub fizyczna. Robotnik z powodu choroby niezdolny do pracy, zatrudnienia nie znajdzie lub posiadane utraci, podobnie jak robotnik, który oddaje się pijaństwu, rozpucie lub innym nałogom, osłabiającym jego zdolność do pracy, zmniejszającym wartość jego świadczeń.

Z powodów przedmiotowych wynikający brak pracy polega na trwałem zmniejszaniu się produkcji, albo na zmianie systemu produkcji, zaoszczędzającej pracę ludzką (maszyny), albo wreszcie na zwiększeniu liczby robotników. Co się tyczy trwałego zmniejszania się produkcji, która najczęściej staje się powodem bezrobocia, to jest ona wynikiem konjunktur i ich następstwa: t. zw. przesileń. Przesilenia polegają na niemożności pozbycia wytworzonej masy towarów po cenach choćby zbliżonych do dotychczasowych, albo na niemożności dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa w dotychczasowym rozmiarze. Takie przesilenia dopiero w wieku bieżącym stały się często powtarzającym się objawem, a dopiero w wieku bieżącym stać się nim mogły, gdyż obecnie produkuje się dla targu światowego, a więc dla nieznanych konsumentów, podczas gdy dawniej (w wiekach średnich) produkowano tylko dla pewnej miejscowości, dla zaspokojenia jej dobrze znanych i stałych potrzeb. Ponieważ zresztą każdy przedsiębiorca produkuje niezależnie od drugiego, przeto łatwo może sobie wyrobić mylne zdanie co do rentowności danej gałęzi produkcji. Każdy zaś moment, który w danej gałęzi produkcji powoduje gwałtowne zmniejszenie popytu lub zwiększenie produkcji ponad po-

trzebę, wywołuje zniżkę cen, a przez to przesilenie. Może więc być mnóstwo przyczyn przesilenia, bo wszystko, co narusza normalny stan produkcji, konsumpcji, rozdziału, stosunków komunikacyjnych, pieniężnych i kredytowych może stać się powodem przesilenia. Przesilenie może być ogólne, jeżeli dotyczy całego życia gospodarczego, szczególne, o ile dotyczy poszczególnej gałęzi przemysłu. Przesilenie ogólne wyprzedza zwykle konjunktura korzystna, która potęguje ogólne zaufanie w pomyślność położenia ekonomicznego. Producenci pod jego wpływem wytwarzają dużo więcej niż dawniej, przyczem i spekulacja wielką odgrywa rolę. Następuje nadprodukcja, niemożność pozbycia towarów, w ogromnej ilości wyprodukowanych, gwałtowna zniżka cen, bankructwo licznych przedsiębiorstw, słowem t. zw. krach, t. j. przesilenie ogólne. Przedsiębiorca wskutek przesilenia zmuszony jest przedsiębiorstwo swoje zwinąć zupełnie lub też częściowo, następstwem tego jest utrata zarobku i pracy dla większej lub mniejszej liczby robotników. Robotnik, który wskutek przesilenia utracił zajęcie, nie tak rychło znajdzie je gdzieindziej, albowiem nawet te przedsiębiorstwa, które zdołały kryzys przetrzymać, produkcję swoją muszą ograniczyć, gdyż na targu nagromadzona jest ogromna ilość towarów, której tak prędko skonsumować niepodobna, póki zaś istnieją zapasy, póty nie zachodzi potrzeba nowej produkcji. Okres przeto bezrobocia, jaki po przesileniu takim nastaje dla tysięcy robotników, jest zazwyczaj długi, a bezrobocie długo trwające, to — ruina robotników niem dotkniętych i ich rodzin. To też trafnie powiada Rodbertus, że „jeżeli po takim pogromie ekonomia społeczna liczy trupy swoje, wówczas konstataje niezmierne straty materyalne, powstałe wskutek deprecjacji dóbr, oraz ruinę tysięcy rodzin robotniczych. Wielkość strat materyalnych oblicza na miliony; ogrom nieszczęścia pozbawionych chleba robotników — w cyfrach oznaczyć się nie da“.

Rozróżniamy dalej przesilenia gwałtowne i chroniczne. Te ostatnie są obecnie bardzo rozpowszechnione. W dobie bieżącej są one skutkiem wyrugowania rzemiosł i przemysłu

domowego przez przemysł fabryczny. Ogromny przewrót dokonał się w wieku bieżącym w całym życiu gospodarczym wskutek zastąpienia pracy ręcznej pracą maszynową. Wprawdzie wskutek wprowadzenia maszyn powstaje nowy przemysł (fabrykacja maszyn), ale ten absorbuje tylko część robotników dawnych, dla reszty następuje często bardzo długi czas bezrobocia, zanim w innych gałęziach produkcji odpowiedniej pracy nie znajdą. Przejście takie z jednej gałęzi produkcji do innej z reguły niezmiernie jest trudne, gdyż robotnik, nie posiadający technicznego wykształcenia, w tej nowej gałęzi przemysłu nie tak prędko przyswoi sobie fachową zdolność. Nieraz przeto zdarza się, że robotnik, nie mogąc — dla braku technicznego przygotowania — odpowiedniego znaleźć zajęcia, przechodzi do szeregów niefachowych robotników, co połączone jest i ze zmniejszeniem płacy i — co może ważniejsze — z obniżeniem jego socjalnego poziomu.

W niektórych krajach, jak we Francyi i Anglii, depresja ekonomiczna w okresie bieżącym spowodowana jest rozwojem przemysłu w innych krajach, jak Niemcy, Rosya, Ameryka, a nawet Azja Wschodnia, wskutek czego pierwsze do drugich nie mogą jak dawniej towarów swych wywozić. Powstałe zaś w tych ostatnich nowe liczne przedsiębiorstwa również z powodu wielkiej konkurencyi prosperować nie mogą. Dalszym powodem obecnej depresyi jest obawa wojny i niepomysłne położenie rolnictwa od r. 1875 w środkowej Europie, które powoduje zmniejszenie zdolności konsumpcyjnej rolników.

Co się tyczy zwiększenia liczby robotników, to ludność robotnicza może wzrastać w danej gałęzi przemysłu, w danym mieście, lub w ogólności. Ludność wzrasta niemal we wszystkich krajach, przytem jest faktem sprawdzonym, że warstwy ubogiej ludności wzrastają w wyższym stosunku niż zamożnej. Otóż ten wzrost ludności wogóle, a szczególnie ubogiej — jeżeli mu nie towarzyszy rozwój ekonomiczny, spółegowanie życia gospodarczego — staje się często powodem bezrobocia.

Zastanówmy się teraz nad skutkami bezrobocia, a przede wszystkim nad kwestyą, kogo, w myśl teorii, należy uważać za *arbeitslos*? Każdą jednostkę, przynależną do stanu robotniczego, która dla pokrycia kosztów swego utrzymania, zmuszona do codziennej pracy zależnej (*Lohnarbeit*), zatrudnienia nie ma, i to przez tak długi okres czasu, że stan ten wywiera widoczny wpływ na jej stosunki zarobkowe. Znaczenie socyalne bezrobocia omówiliśmy już na wstępie. Zachodzi pytanie, jaki wpływ wywiera bezrobocie na robotników samych? Robotnik, nie mogący znaleźć zatrudnienia, odwyka od pracy i staje się w końcu albo zupełnie do niej niezdolnym, albo, w najlepszym razie, mniej zdolnym niż był poprzednio. Próżniactwo prowadzi go w dalszym ciągu do zupełnej demoralizacyi. Pod wpływem pijaństwa i innych nałogów, w które popada, stacza się coraz niżej aż do zraty wszelkich pojęć moralnych. Często staje się zbrodniarzem, a demoralizacya ogarnia całą jego rodzinę. Córki pod wpływem nędzy szukają zarobku w prostytutcy. Degeneracya i upadek ujawnia się dalej w potomstwie takich jednostek, szerząc wokół zarazę moralną, która ogarniając coraz to szersze grupy ludności ubogiej, staje się nieszczęściem dla całego społeczeństwa. To są moralne, ujemne skutki długo trwającego bezrobocia. Niemniej ważne są materyalne. Istnienie bowiem rezerwowej armii robotniczej i wielkość jej warunkuje wskutek konkurencyi (spizowe prawo płacy) wysokość płacy i całe położenie stanu robotniczego. Tak więc bezrobocie nad wyraz szkodliwie oddziaływa nietylko na jednostki bezpośrednio niem dotknięte, lecz także na cały stan robotniczy, a wobec notorycznego faktu, że bezrobocie we wszystkich krajach przemysłowych jest stale powtarzającym się objawem, który — z powodów, poprzednio już wyluszczo-nych — nieodłącznym jest od systemu produkcyi, opartego na zasadach indywidualistycznych i że bezrobocie często, jak to statystycznie stwierdzono, przybiera wprost zatrważające rozmiary, każdy chyba przyzna, że racyonalne załatwienie tego problemu leży w interesie całego bez wyjątku społeczeństwa, dla którego zniknięcie straszego

widma bezrobocia jest warunkiem dalszego bytu i pomyslnego rozwoju.

W sprawie uchylenia bezrobocia, względnie usunięcia jego skutków, kierunek liberalny stoi na stanowisku zupełnej negacyi. Nie dopuszczając ingerencyi władzy państwowej w dziedzinie ekonomicznej i wychodząc z założenia, że nikt nie ma prawa żądać od społeczeństwa pracy lub zarobku, kierunek ten nie uznaje potrzeby specjalnego zaopiekowania się robotnikami bez pracy i jedynie w drodze ustawodawstwa o ubogich, godzi się na zaopatrzenie tych jednostek, które z własnej pracy utrzymać się nie mogą. O ile doktryna liberalna stwierdza brak tytułu prawnego po stronie robotników niezatrudnionych, niewątpliwie racjonalne zajmuje stanowisko, nie wynika z tego jednakowoż bynajmniej, aby społeczeństwo nie miało obowiązku zwalczania tak groźnego objawu socyalnego, jakim jest brak pracy. Ciekawy to fenomen, że wręcz przeciwny doktrynie liberalnej kierunek socyalistyczny, aczkolwiek z odmiennych wychodzi założeń, do tego samego dochodzi rezultatu, stwierdzając słuszość znanej zasady: *les extrêmes se touchent*. Teoria socyalistyczna wychodzi ze stanowiska, że w ramach istniejącego ustroju gospodarczego nie może być mowy o radykalnem i zupełnem usunięciu bezrobocia. Jest ono nieodłącznem od systemu produkeyi, opartego na zasadach indywidualistycznych i tylko z jego zanikiem samo zniknąć może. Jedynie kolektywistyczny ustrój gospodarczy zdoła uwolnić społeczeństwo od zmory bezrobocia, ten bowiem, wskutek dostosowania produkeyi do kaźdoczesnego stanu potrzeb, wyklucza nadprodukcję, tę główną przyczynę przesilen i spowodowanego niemi bezrobocia. W obecnej więc organizacyi gospodarczej wszelkie środki przeciw bezrobociu z natury rzeczy muszą być połowiczne, a jako takie do celu nie prowadzą. Przyznać trzeba, że oparcie produkeyi na zasadach kolektywizmu zdołałoby raz na zawsze bezrobocie usunąć. Ponieważ jednak taki ustrój gospodarczy jest utopią, nie dającą się urzeczywistnić, przeto w tym kierunku rozwiązania naszego problemu szukać niepodobna.

Inne stanowisko zajmuje t. zw. kierunek reformy socyalnej. Nie lűdząc się wcale nadzieją zupełnie radykalnego usunięcia bezrobocia, kierunek ten pragnie w drodze pozytywnych instytucyj zwalczać bezrobocie, juźto uchylając jego powody, juźto zwalczając skutki. Jeśli danego problemu w zupełności rozwiązać nie można, nie wynika z tego, że należy całkiem go zaniechać: jeśli uda się tylko bezrobocie ograniczyć, zmniejszyć szkodliwość jego skutków, juź rezultat będzie wielce pomyślny.

Nowoczesna polityka socyalna nakłada obowiązek zaopiekowania się robotnikami bez pracy na państwo i gminy, a to przez: 1. ułatwienie robotnikom pracy istniejącej, o której robotnicy nie wiedzą, przez t. zw. *Arbeitsnachweis*, t. j. biura stręczeń pracy, 2. stworzenie nowych źródeł pracy i zarobku przez podjęcie robót publicznych t. zw. *Nothstandsarbeiten*, 3. założenie kas ubezpieczeń na wypadek bezrobocia niezawinionego. Zresztą kwestya zwalczania bezrobocia łączy się z całym szeregiem problemów socyalnych, wszystko bowiem, co przyczynia się do polepszenia doli warstw pracujących, do podniesienia ich pod względem materyalnym, moralnym i socyalnym, jest zarazem środkiem przeciw bezrobociu. Cała kwestya kas chorych, tanich a higienicznych mieszkań dla robotników, zwalczanie pijaństwa, odpoczynek niedzielny, skrócenie dnia pracy, zakłady poprawcze dla dzieci zaniedbanych pod względem moralnym i t. p. łączy się ściśle z kwestyą bezrobocia. Poprawiając warunki bytu klasy pracującej, zapobiegamy zarazem bezrobociu, uchylamy bowiem jego powody. Jakkolwiek na polu tem nie działano dotąd wszystkiego, co działać było można, to jednak miejmy nadzieję, że zabiegom społeczeństwa uda się usunąć choć w części bezrobocie, a przez to w drodze socyalnego postępu zażegnać widmo socyalnego przewrotu.

Załączniki:

I. Zarząd Towarzystwa.

Kurator:

JWP. Prof. Dr. Edmund Krzymuski.

Wydział:

Bibliotekarz: Jan Kanty Baczakiewicz.

Zastępca bibl.: Konrad Krókowski.

Skarbnik: Lucyan Zawistowski.

Sekretarz I.: Mikołaj Gryziecki.

Sekretarz II.: Kazimierz Łachecki.

Członkowie } Alfred Brandowski.
wydziału: } Józef Brzeski.

Komisya skontruująca:

Tadeusz Polak, przewodniczący.

Tadeusz Koncki.

Jan Morawski.

Tadeusz Zakrzewski.

II. Spis członków.

A) Członkowie honorowi:

JWPan Dr. Fryderyk Zoll, profesor i b. Rektor Uniw. Jagiell., Członek Izby Panów R. P., Poseł na Sejm krajowy, Wiceprezes Akad. Umiej. i t. d.

JWPan Dr. Edmund Krzymuski, profesor i b. Dziekan Wydziału prawa Uniw. Jagiell., Wiceprezes c. k. sądowej Komisji egzam., Członek Akad. Umiej. i t. d.

B) Członkowie zwyczajni i nadzwyczajni:

1. Baczakiewicz Jan.	14. Brzeski Roman.
2. Badeni Stanisław.	15. Buzek Józef.
3. Bałanda Wiktor.	16. Chłapowski Kazimierz.
4. Banaś Antoni.	17. Chmurski Antoni.
5. Bartman Stanisław.	18. Czarnocki Zdzisław.
6. Berger Arnold.	19. Czarny Kazimierz.
7. Bett Ignacy.	20. Deiches Izydor.
8. Bielewicz Antoni.	21. Dobrzański Michał (nd.)
9. Bielski Mieczysław.	22. Eustachiewicz Ludwik.
10. Bogdanowicz Stanisław.	23. Ferber Edward (nd.)
11. Borowczyk Feliks.	24. Fragner Izajasz.
12. Brandowski Alfred.	25. Friedberg Juliusz.
13. Brzeski Józef.	26. Fuchs Stefan.

27. Gawlikowski Tadeusz.
28. Dr. Gawroński Jul. (nd.)
29. Dr. Geisler Eugen. (nd.)
30. Gibas Izydor.
31. Głębocki Kazim. (nd.)
32. Głodkiewicz Władysław.
33. Gryziecki Mikołaj.
34. Heitzman Henryk.
35. Hubaczek Hilary.
36. Iglicki Stanisław.
37. Dr. Isenberg Oskar (nd.)
38. Iskrzycki Tadeusz (nd.)
39. Jachimski Henryk (nd.)
40. Jakała Wojciech.
41. Jendel Alfred.
42. Kaczorowski Włodzim.
43. Kannenberg Stanisław.
44. Kantorek Stefan.
45. Kapel Jakób.
46. Kasperek Adam.
47. Klakurka Władysław.
48. Koncki Tadeusz.
49. Konopnicki Adam.
50. Kozak Stanisław.
51. Kozłowski Jan (nd.)
52. Krókowski Konrad.
53. Krzanowski Aleksander.
54. Kutrzeba Stanisław.
55. Dr. Lachawiec Tad. (nd.)
56. Langer Tadeusz.
57. Langrod Rudolf.
58. Dr. Launer Wiktor (nd.)
59. Leśniak Józef (nd.)
60. Lewandowski Zygmunt.
61. Lizak Władysław.
62. Łachecki Kazim.
63. Łasiński Jan.
64. Dr. Madurówicz M. (nd.)
65. Magda Stanisław.
66. Mischke Adolf.
67. Morawski Jan.
68. Mussil Leopold.
69. Nawratil Włodzim.
70. Neusser Antoni.
71. Nida Rudolf.
72. Niemczewski Maryan.
73. Ochęduszko Jan.
74. Pagowski Edmund.
75. Pajor Maryan.
76. Pawłowski Dominik.
77. Pazdanowski Michał.
78. Pilarz Waław.
79. Pogorzelski Dyonizy.
80. Polak Tadeusz.
81. Rachniowski Jakób.
82. Riedl Edward.
83. Różecki Stefan (nd.)
84. Rzepecki Michał.
85. Sentek Władysław.
86. Siedlecki Leon.
87. Skowroński Michał.
88. Skrzydyłka Władysław.
89. Stadnicki Stanisław.
90. Dr. Starzyński Eust. (nd.)
91. Starzyński Witold.
92. Dr. Stefański Zygm. (nd.)
93. Sużić Maksym. (nd.)
94. Dr. Szymonowicz Stanisław (nd.)
95. Truskolaski Ernest.
96. Turowicz August.
97. Urbański Władysław.
98. Waligóra Jan.
99. Warzeszkiewicz Kazim.

100. Wechsler Edmund.	109. Zawistowski Lucyan.
101. Wilson Stanisław.	110. Dr. Zgorzalewicz Stanisław (nd.)
102. Wisłocki Franciszek.	111. Żarliński Karol.
103. Wolff Eugen.	
104. Wróblewski Wład. (nd.)	
105. Wybranowski Leonc.	
106. Zajac Franciszek.	
107. Zakrzewski Karol.	
108. Zakrzewski Tadeusz.	
	Zmarli:
	112. Jasiński Zbigniew.
	113. Rapoport Edmund.

III. Lista dłużników Biblioteki.

(Liczby w nawiasach oznaczają lata, w których książki wypożyczono, za nawiasem zaś stojące, ilość książek nieoddanych).

Babiez Edward (1895) 2; Dr. Bartynowski Wacław 1892 (3); Dr. Bleicher Józef (1892) 6; Bodyński Stanisław (1894) 1; Borowiczka Kazim. (1892) 1; Budyś Michał (1895) (6).

Cyga Wład. (1896) 2; Dr. Czapliński Julian (1895) 4.

Dach Adolf (1896) 2; Dr. Dąbrowski Kaźm. (1870) 1; Demetrykiewicz Miecz. (1880) 1; Dickmann Ludwik (1888) 2; Drożdżiak Jan (1884) 4; Dutkiewicz Józef (1891) 4.

Epstein Franc. (1878) 2; Dr. Ertel Henryk (1888) 1.

Fajerstein (1893) 1; Ferens Ernest (1884) 3; Frankowski Kaźm. (1895) 1; Frenkiel Leon (1891) 5; Dr. Frühling Rudolf (1892) 3;

Gawęda Stan. (1894) 6; Dr. Geldwerth Leon (1895) 1; Gliński Andrzej (1895) 2; Głabiński Tad. (1894) 3; Głuszcak Wacław (1890) 3; Dr. Goldberg Jakób (1889) 2; Dr. Goldfinger Bernard (1890) 3; Goldfinger Izydor (1891) 1; Dr. Górski Artur (1892) 2; Grzędzielski Wład. (1890) 2; Gostkowski Witold (1896) 1; Gross Bernard (1892) 1; Grudziński Józef (1895) 1; Grzybowski Józef (1891) 1; Gumpłowicz Henryk (1892) 4.

Haas Daniel (1892) 2; Holzer Mojżesz (1891) 2; Holzer Maurycy (1893) 2; Dr. Hryniewiecki Jan (1893) 1; Hubaczek Adam (1893) 1;

Idziński Stan. (1893) 7; Dr. Isenberg Józef (1891) 1; Izraeli Ludwik (1896) 5;

Jachymiak Ludwik (1889) 7; Janicki Julian (1893) 2; Janik Wojciech (1896) 4; Dr. Jastrzębski Jan (1892) 1; Jasieński Bogusław (1896) 1; Jaworski Karol (1895) 2.

Kochanowski Jan (1893) 1; Dr. Kostkiewicz Zygmunt (1884) 4; Kosturski Henryk (1880) 1; Krakówka Karol (1889) 1;

Krengel Gabryel (1893) 4; Krzysztofowicz Juliusz (1896) 2; Kubicki Feliks (1894) 1; Kubicki Zygmunt (1890) 5; Kunce Wład. (1991) 4.

Dr. Łaks Saul (1891) 2; Dr. Landau Ignacy (1895) 11; Dr. Landau Saul (1892) 1; Dr. Landy Ludwik (1896) 3; Lauer Bernard (1896) 1; Lekczyński Tadeusz (1896) 3; Leser Zygmunt (1893) 9; Lewandowski Karol (1890) 1; Dr. Lewicki Eugen (1896) 6; Dr. Lewicki Teodor (1896) 3; Liebermann Herman (1893) 2; Dr. Liebling Adolf (1895) 1; Dr. Lindenbaum Maur. (1888) 2; Lipowicz Wilhelm (1893) 6; Lisiewicz Jan (1881) 3; Löwenthal Izidor (1891) 2; Lorenowicz Eust. (1894) 1.

Łahodyński Mikołaj (1895) 1;

Łacheles Zygmunt (1896) 3; Dr. Marowski Kazim. (1894) 9; Massatsch M. (1887) 1; Dr. Maślakiewicz Wład. (1893) 2; Dr. Mieroszewski Józef (1894) 2; Myjkowski Piotr (1884) 3;

Nowak Leon (1891) 3; Nowak Franc. (1896) 2.

Óleksy Ludwik (1893) 2; Dr. Olszewski August (1894) 7; Ortyński Filaret (1891) 2;

Óawlik Błażej (1894) 4; Placzek (1895) 1; Dr. Peiper Marek (1884) 1; Dr. Peiper Julian (1888) 1; Pietraszkiewicz Stan. (1892) 5; Piotrowski Feliks (1891) 2; Piotrowski Karol (1891) 1; Podczaski Julian (1891) 3; Poźniak Zygmunt (1893) 1; Przybylski Leon (1884) 2; Przybylski Zygmunt (1896) 5.

Óad Bronisław (1891) 1; Rajski Andrzej (1891) 1; Dr. Reifer Leon (1893) 1; Dr. Reiner Edmund (1895) 14; Rogalski Stefan (1887) 1; Rosół Kazim. (1890) 3; Roguski Tadeusz (1885) 1; Rothstein Feliks (1887) 2; Dr. Rowiński Stanisław (1893) 3; Rozmanit Antoni (1896) 8; Różycki Aleks. (1886) 1; Rozwadowski Kazim. (1894) 3; Rutowski Zygmunt (1894) 4; Dr. Rydel Lucyan (1892) 2.

Óchmindling Cezar (1894) 1; Dr. Schönwetter Henryk (1893) 5; Dr. Sichrawa Roman (1890) 1; Sieradzki Artur (1895) 1; Dr. Sikorski Rudolf (1895) 3; Dr. Słotwiński Zdzisław (1884) 3; Stachy Juliusz (1895) 3; Starowiejski Leon (1890) 1; Starzewski Rudol (1892) 4; Dr. Steinberg Józef (1888) 1; Stępień Stan. (1891) 1; Stiasny Roman (1891) 9; Stiasny Stefan (1895) 3; Dr. Strowski Bolesław (1884) 1; Dr. Sulimir Roman (1886) 8; Dr. Syrop Samuel (1894) 5; Süsser Albert (1895) 3; Szumilas Józef (1895) 3.

Óatarczuch Tadeusz (1896) 6; Dr. Tilles Adolf (1893) 3; Tomicki Teofil (1884) 2; Towarnicki Marcin (1896) 5; Dr. Turek Wiktor (1896) 2.

Óasowicz Tadeusz (1888) 4; Wasserberger Leon (1896) 5; Weyde Stanisław (1890) 1; Więclaw Teofil (1865) 1; Winda-

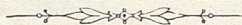
kiewicz Józef (1891) 1; Witkowski Kazim (1888) 2; Włoszczyński Jan (1891) 1; Wojnarski Eugen (1877) 4; Woźniak Gabryel (1882) 1; Dr. Wróblewski Stan. (1890) 5;

Zamoyski Jerzy (1895) 1; Zarański Jan (1888) 1; Dr. Zarembe Franc. (1891) 4; Zwoliński Jan (1893) 3.

Zmarli następujący dłużnicy Biblioteki:

Kilarski Jakób (1882) 5; Kopytkiewicz Adam (1889) 3; Maykowski Edward (1894) 5; Siekierzyński Franc. (1885) 4; Dr. Ulanowski Kazim. (1887) 8; Rapoport Edmund (1896) 5;

Zarząd zastrzega sobie stosowne kroki przeciw prawnym spadkobiercom tychże.

IV. Sprawozdanie kasowe

za czas od 1 listopada 1896 r. do 1 listopada 1897 r.

DOCHÓD:

Wkładki członków	188	złr.	—	ct.
Zwrot zaległych wkładek	57	"	40	"
Sprzedaż skryptów	314	"	93	"
Dochód z balu	600	"	—	"
Subwencya Wydziału krajowego	100	"	—	"
Zwrot równowartości za książki	80	"	26	"
Sprzedaż Prawa administr.	81	"	—	"
Sprzedaż katalogów	—	"	40	"
Razem	1421	złr.	99	ct.
Pozostałość z r. 1895/6	494	złr.	92	ct.
Ogółem dochód	1916	złr.	91	ct.

ROZCHÓD:

Zakupno książek	369	złr.	32	ct.
Zakupno Prawa administr. à conto	100	"	—	"
Wydawnictwo skryptów	258	"	75	"
Oprawa książek i skryptów	47	"	05	"
Zwrot długu drukarni Uniw.	128	"	96	"
Druk sprawozdania i inne druki	55	"	—	"
Wieniec na trumnę ś. p. prof. Fiericha	15	"	—	"
Zwrot pożyczki Bratniej Pomocy	24	"	—	"
Usługa i kolendy	24	"	—	"
Koszta proces. i korespond. z dłużnikami	19	"	75	"
Wydatki kancelaryjne	10	"	32	"
Wydatki administracyjne	38	"	05	"
Telegramy kondolencyjne po śmierci ś. p. Asnyka i Ujejskiego	2	"	—	"
Ekwiwalent za r. 1895/6 i 1896/7	1	"	88	"
Asekuracya od ognia	5	"	59	"
Razem	1099	złr.	67	ct.

ZESTAWIENIE:

Dochód z pozostałością z r. 1895/6 . . .	1916 złr. 91 ct.
Rozchód	1099 „ 67 „
Pozostałość kasowa z r. 1896/7 .	817 złr. 24 ct.

Nadto 146 złr. 84 ct. jako kapitał żelazny Towarzystwa na książeczce Kasy oszczędności krak. Nr. 159278.

Lucyan Zawistowski

skarbnik.

Zgodność rachunków ze stanem kasy stwierdza Komisya skonstruująca:

Tadeusz Polak,
przewodniczący.

Fan Morawski.

Tadeusz Koncki.

Tadeusz Zakrzewski.

V. Stan Biblioteki

według ksiąg inwentarskich.

Dział		Z początkiem r. 1896/7 li- czyła biblio- teka dzieł	Księgozbiór powiększył się o	Z końcem r. 1896/7 liczyła Biblioteka dzieł
I	Dzieła treści ogólnej i pra- wo obce	126	1	127
II	Filozofia prawa	56	2	58
III	Ekonomia polityczna, pra- wo narodów i sta- tystyka	753	40	794
IV	Prawo rzymskie	211	2	213
V	Prawo kanoniczne	183	3	186
VI	Prawo polskie	150	4	154
VII	Prawo niemieckie	92	3	95
VIII	Prawo cywilne i proces cywilny	492	56	548
IX	Prawo karne i proces karny	449	10	459
X	Prawo handlowe i we- kslowe	225	2	227
XI	Czasopisma	166	12	178
Razem		2903	135	3038

VI. Stan skryptów wydanych nakładem Towarzystwa.

S K R Y P T A	Sprzedano w ciągu roku egzemplarzy	Zostało w bibliotece	Cena dla Członków Towarzystwa
Historia i instytucje prawa rzym.	57	—	1·35
Pandekta: część szczególna . .	20	62	3·50
Źródła prawa kościelnego . .	28	26	1·60
Prawo małżeńskie kościelne .	30	26	1·60
Zobowiązania: część ogólna .	10	130	1·40
Zobowiązania: część szczególna	15	1	1·20
Ekonomia polityczna	9	—	2·—
Proces cywilny nadzwyczajny .	50	2	0·20

Zgodność stwierdza:

Komisya skonstruująca:

Tadeusz Polak
przewodniczący.

Tadeusz Koncki.

Jan Morawski.

Tadeusz Zakrzewski.

VII. Wykaz dzieł, które w ciągu roku
1896/7 przybyły do biblioteki.

Dział I.

127. **Karol Potkański.** Naukowa działalność Lotara Dar-
guna. Kraków 1893. (1).

Dział II.

57. **Dr. August Schröder.** Das Recht im Irrewesen. Leipzig 1890 (1).
58. **Dr. Antoni Menger.** Das Recht auf den vollen Arbeitsertrag in geschichtlicher Darstellung. Stuttgart 1886 (1).

Dział III.

754. Dr. Franciszek Kasperek. Prawo polityczne ogólne z uwzględnieniem austriackiego. Kraków 1881. (2).
755. Dr. Franciszek Kasperek. detto.
756. Dr. Józef Milewski. Stosunek wartości złota do srebra. Kraków 1881. (1).
757. Włodzimierz Czerkawski. Teorya czystego dochodu z ziemi. Lwów 1893. (1).
758. Dr. Włodzimierz Czerkawski. Wielkie gospodarstwa, ich istota i znaczenie. Kraków 1896. (1).
759. Dr. Włodzimierz Czerkawski. Ruch ludności miasta Krakowa 1887—1894. Kraków 1896. (1).

760. **Dr. Włodzimierz Czerkawski.** De la nature et de l'influence des grandes exploitations. Cracovie 1896. (1).
761. **Zygmunt Korosteński.** Rozwój waluty i poprawny jej system dwukruszcowy a najnowsze stadyum walutowej kwestyi wobec przejścia Austro-Węgier do waluty złotej. Lwów 1893. (1).
762. **Dr. Włodzimierz Czerkawski.** Zadania państwa na polu gospodarstwa społecznego. (1).
763. **Dr. Franciszek Kasperek.** Nauka administracyi i prawo administracyjne austriackie. Tom I. Zeszyt I. Kraków. 1897. (1).
764. **Dr. Jakób Mester.** Ustawa o reprezentacyi państwa z dnia 21 grudnia 1867. Kraków. 1897. (1).
765. **Dr. Mścisław Edgar Trepka.** Rzecz o socyalizmie. Tom I. Warszawa 1888. (1).
766. **Wincenty Wdowiszewski.** Przepisy budownicze, ognio-we i porządkowe dla miasta Krakowa. Kraków 1891. (1).
767. **Alexander Zubokrzycki.** Czemu sprawa regulacyi rzek naszych i melioracyj nie posuwa się naprzód? Lwów 1897. (1).
768. **M. Mèzières** przetłom. **Karol Forster.** Ekonomia czyli środek przeciw ubóstwu. Berlin 1862. (1),
769. **Dr. Klun.** Statistik von Oesterreich-Ungarn. Wien 1876. (1).
770. **Dr. Leo Geller.** Gesetz betreffend die Einführung von Gewerbe-Gerichten. Wien 1897. (1).
771. **Michał Koczyński.** Zbiór ustaw i rozporządzeń administracyjnych. Kraków 1896. (1).
772. **Dr. Antoni Barański i Alexander Littich.** Zbiór ustaw i rozporządzeń weterynaryjno - policyjnych. Lwów 1888. (1).
773. } **Dr. Adolf Inlender.** Nowe ustawy podatkowe. Wiedeń
774. } 1897 (1).
775. **Dr. Rudolf Pensch.** Das Gesetz vom 25. Oktober 1896 betreffend die directen Personalsteuern. Wien 1897. (1).

776. Dr. Joseph Ulbrich. Grundzüge des österreichischen Verwaltungsrechtes. Leipzig 1884. (1).
- 777a. Dr. Franciszek Kasperek. Podręcznik prawa politycznego. Tom I. Kraków 1888. (1).
- 777b. Dr. Franciszek Kasperek. Podręcznik prawa politycznego. Tom II. Część I. Kraków 1894. (1).
778. Dr. Luigi Cossa. Die ersten Elemente der Volkswirtschaftslehre. Freiburg 1896. (1).
779. Dr. Stanisław Głabiński. Pojęcie nauki skarbowej. Sambor 1889. (1).
780. Piotr Górski. Samorząd gminny. Kraków 1894. (1).
781. }
 782. }
 783. } Carl Theodor Eheberg. Finanzwissenschaft. Leipzig.
 784. } 1895. (1).
 785. }
786. } Dr. Eugen Philippowich. Grundriss der politischen
 787. } Oekonomie. Freiburg & Leipzig 1897. (1).
788. Dr. Fryderyk Zoll (junior). Twórczość w przemyśle. Kraków 1892. (1).
789. } Dr. Leon Biliński—Głabiński. System ekonomii spo-
 790. } łecznej. Lwów 1893. (2).
791. Dr. L. Cossa. Die ersten Elemente der Wirtschaftslehre. Freiburg 1896. (1).
792. Dr. Józef Milewski. Stosunek wartości złota do srebra. Kraków 1891. (1).
793. Dr. J. Iwanikow. Ekonomia polityczna. Przekład z rosyjskiego. Warszawa 1890. (1).
794. Dr. Józef Kleczyński. Organizacya statystyki w Austrii. Lwów 1883. (1).

Dział IV.

212. } Dr. Fryderyk Zoll. Pandekta. Część ogólna. Kraków
 213. } 1891. (1).

Dział V.

184. Dr. Józef Brzeziński. O konkordatach stolicy apostolskiej z Polską w XVI w. Kraków 1893. (1).
185. Dr. Józef Brzeziński. O stosunku 5-go soboru powszechnego Lateraneńskiego do Polski. Kraków 1897. (1).
186. Dr. Edward Rittner. Prawo kościelne katolickie. Kraków 1889. Tomów II. (2)

Dział VI.

151. } Siarczyński. Dzień 3 maja 1791 w Warszawie. Kraków
152. } 1891. (1).
153. Leon Wegner. Dzieje dnia 3-go i 5-go maja 1791. Poznań 1865. (1).
154. Oswald Balzer. Reformy społeczne i polityczne konstytucyi 3-go maja. Kraków 1791 (1).
155. Paweł Popiel. Powstanie i upadek konstytucyi 3-go maja. Kraków 1891. (1).

Dział VII.

93. Dr. E. Heilfron. Rechtsgeschichte des deutschen Reiches. Berlin 1896. (1).
94. Dr. Stanisław Estreicher. Studya nad historią kontraktu kupna w prawie niemieckiem epoki frankońskiej.
95. Dr. Rudolf Sohm. Der Process der Lex Salica. Weimar 1867 (1).

Dział VIII.

493. |
494. |
495. | Dr. Nowak. Plenarbeschlüsse und Entscheidungen des
496. | des k. k. obersten Gerichts als Cassationshofes. 2-ter,
497. | 3-er, 4-er, 5-er, 6-er, 7-er, 8-er, 9-er Band. Wien
498. | 1880—1888. (1—8).
499. |
500. |

501. } Die Civil und Militär Jurisdictionsnorm. Wien. 1873. (1).
 502. }
503. Waisencassengesetze und Notarialordnung (1).
504. **Dr. August Balasits.** Procedura cywilna z 1 sierpnia 1895. Lwów 1895. (1).
505. **Dr. August Balasits.** Norma jurydykcyjna. Lwów. 1895. (1).
506. } **Dr. Alfons Bieńczewski.** Procedura cywilna z 1 sierpnia
 507. } 1895. Przemyśl 1895. (1).
508. **Dr. Henryk Landau.** Ordynacya egzekucyjna z dnia 27 maja 1896. Złoczów 1896. (1)
509. }
510. } **Dr. Julian Malec.** Zarys cywilnego zwyczajnego postę-
 511. } powania trybunalskiego w I instancyi od skargi do
 512. } wyroku. Lwów 1896. (1).
 513. }
514. } **Dr. Józef Trutter.** Das österreichische Civilprocess-
 515. } recht in systematischer Darstellung. Wien 1897. (1).
 516. } **Dr. Karol Engel.** O sądach polubownych wobec nowych
 517. } ustaw procesowych. Lwów 1896. (1).
518. **Dr. Moritz Stubenrauch.** Das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch. Wien 1895. (3).
519. **Dr. J. Lechner.** Die Gesetze zur Abwehr und Tilgung ansteckender Thierkrankheiten und der Rinderpest. Wien 1880. (1).
520. }
521. }
522. } **Dr. Maximilian Schuster v. Bonnot.** Österreichisches
 523. } Civilprocessrecht. Wien 1896. (1).
 524. }
525. } **Dr. Carl v. Fürstl.** Die neuen österreichischen Civil-
 526. } processgesetze mit Erläuterungen. Wien 1897. (1).
 527. }
528. **Dr. Leo Geller.** Gerichtsverfassungs-Gesetz. Wien. 1897. (1).
529. **Dr. Alfons Bieńczewski.** Ordynacya egzekucyjna. z 27 maja 1896. Przemyśl 1896. (1).

530. **Dr. Alfons Bieńczewski.** Ustawa o postępowaniu sądowym w sporach cywilnych. Przemyśl 1896. (1).
531. **Dr. August Balasits.** Ordynacya egzekucyjna. Lwów 1897. (1).
532. } **Dr. Alfons Bieńczewski.** Ustawa o postępowaniu są-
 533. } dowo-cywilnem. Przemyśl 1895. (1).
534. } **Dr. Alfons Bieńczewski.** Ordynacya egzekucyjna.
 535. } Przemyśl 1895. (1).
536. **Manz.** Die neuen Civilprocess-Gesetze. Wien. 1895. (1).
537. } **Dr. Julian Malec.** Zarys cywilnego zwyczajnego postę-
 538. } powania trybunalskiego w I. instancyi od skargi
 539. } do wyroku. Lwów 1896. (1).
540. }
541. **Dr. Moritz v. Stubenrauch.** Commentar zum österreichischen allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuche. Wien 1887. (2).
542. **Dr. Alfons Huber.** Österreichische Reichsgeschichte. Wien 1895. (1).
543. **Dr. Adolf Wach.** Die Mündlichkeit im österreichischen Civilprocess-Entwurf. Wien 1895. (1).
544. **Alfred v. Lindheim.** Das Schiedsgericht im modernen Civilprocesse. Wien 1891. (1).
545. **Dr. Ksawery Fierich.** O władzy dyskrecjonalnej sędziego w ustnem postępowaniu cywilnem. Kraków. 1891. (1).
546. **Dr. Franciszek Ksawery Fierich.** O prawie żądania zabezpieczenia z powodu płatności niepewnej dłużnika głównego według ustawodawstwa wekslowego austr. Kraków 1888. (1).
547. **Dr. Franciszek Ksawery Fierich.** O obecnem zadaniu sądów polubownych dla spraw cywilnych. Kraków 1892. (1).
548. **J. Wawel Louis.** Ustawy hipoteczne. Kraków 1889. (1).

Dział IX.

450. Powszechna ustawa karna austr. Część I. Kraków. 1880. (1).

451. Dr. Edmund Krzymuski. Wykład procesu karnego.
Kraków 1891. (1).
452. }
453. } Dr. Józef Rosenblatt. Ustawa karna austr. Część I
454. } i II. (1).
455. }
456. } Dr. Edmund Krzymuski. Stanowisko najwyższego
Trybunału w kwestyi stosunku prawa cywilnego
do karnego. Lwów 1897. (1).
457. }
458. } Dr. Edmund Krzymuski. Wykład prawa karnego.
Część ogólna. Tom I. (1).
459. Dr. Józef Rosenblatt. Wykład austr. procesu karnego.
Część I. Kraków 1884. (1).

Dział X.

226. }
227. } Dr. Antoni Górski. Zarys prawa handlowego. Tom I.
Kraków 1890. (1).

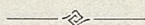
Dział XI.

167. }
168. }
169. }
170. }
171. } Dr. Ernest Till. Przegląd sądowy i administracyjny
172. } za lata 1882 (1), 1883 (1), 1884 (1), 1885 (1),
173. } 1886 (1), 1887 (1), 1888 (1), 1890 (2), 1895 (1).
174. } 1896 (1).
175. }
176. }
177. }
178. }

STATUT TOWARZYSTWA BIBLIOTEKI

Słuchaczów Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego.

ROZDZIAŁ I.

Nazwa, siedziba, cel i środki Towarzystwa.

§. 1. Towarzystwo nosi nazwę: „Towarzystwo biblioteki słuchaczów prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego“.

§. 2. Stałą siedzibą Towarzystwa jest miasto Kraków.

§. 3. Celem Towarzystwa jest ułatwienie członkom zawodowego kształcenia się.

§. 4. Środki do osiągnięcia tego celu są:

- a) utrzymanie Biblioteki i czasopism;
- b) urządzanie odczytów i rozpraw;
- c) wydawanie skryptów, tudzież cenniejszych rozpraw i tłumaczeń.

§. 5. Fundusze Towarzystwa są:

- a) fundusz żelazny;
- b) wkładki członków;
- c) czysty dochód z wydawnictw Towarzystwa;
- d) datki dobrowolne i inne dozwolone dochody.

§. 6. Do funduszu żelaznego wliczają się:

- a) stała kwota 100 zł. w. a.;
- b) odsetki tego funduszu;
- c) fundusz żelazny służy na pokrycie nagłych potrzeb Towarzystwa w drodze pożyczek pobranych przez Za-

rząd za uchwałą Walnego Zgromadzenia. Takie pożyczki winny być zwrócone najdalej w czterech ratach z procentem 5%.

ROZDZIAŁ II.

Członkowie Towarzystwa, ich prawa i obowiązki.

§. 7. Towarzystwo składa się z członków:

- 1) honorowych;
- 2) zwyczajnych;
- 3) nadzwyczajnych.

§. 8. 1°) Członkami honorowymi mogą być tylko profesorowie i docenci Uniwersytetu Jagiellońskiego około Towarzystwa lub około nauki prawa zasłużeni.

2°) Członkami zwyczajnymi mogą być zwyczajni słuchacze wydziału prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego aż do najbliższego Walnego Zgrom. po otrzymaniu absolutorium.

3°) Członkami nadzwyczajnymi:

- a) nadzwyczajni słuchacze wydziału prawa;
- b) słuchacze innych wydziałów Uniw. Jagiell.

§. 9. Członkowie zwyczajni mają prawo zwoływania Walnego Zgromadzenia, głosowania na niem, czynienia wniosków i interpelacyj, oraz prawo czynnego i biernego wyboru.

§. 10. Na pisemne żądanie $\frac{1}{6}$ członków zwyczajnych, winno być Walne Zgrom. najpóźniej do 14 dni zwołane.

§. 11. Każdy członek ma prawo wypożyczania książek z Biblioteki za rewersem własnoręcznie pisanym i podpisanym. Nadto służy Zarządowi Biblioteki prawo wypożyczać książki z Biblioteki także prawnikom, którzy ukończyli studia prawnicze w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, przez przeciąg dwóch lat po ukończeniu tychże studiów, w celu przygotowania się do egzaminów rządowych i ścisłych. Tacy prawnicy są obowiązani złożyć opłatę w kwocie 3 złr.=6 kor. aw. z góry za rok administracyjny poczynający się od 1 Października i podlegają postanowieniom §§. 12 i 13 Statutu.

§. 12. Każdemu członkowi wolno wypożyczać z Biblio-

teki naraz najwięcej 6 dzieł w ogólności, ale tylko 2 z jednego przedmiotu naukowego. W przypadkach nadzwyczajnych Wydział może dozwolnić wypożyczenia większej ilości dzieł lub odmówić wypożyczenia pewnej książki pomimo, że ze względów formalnych nic temu nie stoi na przeszkodzie.

§. 13. W zasadzie dzieło każde wypożycza się najdłużej na 3 miesiące, który to termin na dalsze 3 miesiące przedłużonym być może, jeżeli nikt w tym czasie dzieła tego nie zażądał; podręczniki i kodeksy ma wydział prawo wypożyczać na przeciąg roku administracyjnego, zostawiając możliwość prolongaty na rok następny, za uiszczeniem przypadającej wkładki. W każdym razie jest wypożyczający obowiązany, bez względu na czas zatrzymania książek, uiszczać roczną opłatę 3 zła. – 6 koron aw. W razie sporu o zwrot książki poddają się członkowie Towarzystwa orzeczeniu c. k. Sądu powiatowego miejsko-delegowanego w Krakowie.

§. 14. Każdy członek zwyczajny obowiązany jest uścić roczną opłatę zła. 2 zlr. = 4 kor. aw., a nadzwyczajny 3 zlr. = 6 kor. z góry za rok administracyjny poczynający się od 1 Paźdz.

§. 15. Przestaje się być członkiem:

- 1) Przez nieuiszczenie opłaty za jeden rok;
- 2) przez wykluczenie.

ROZDZIAŁ III.

Władze Towarzystwa i zakres ich działania.

§. 16. Władzami Towarzystwa są:

- a) Walne Zgromadzenie;
- b) komisya skonstruująca;
- c) zarząd Biblioteki;
- d) kurator Towarzystwa.

A. Walne Zgromadzenie.

§. 17. Walne Zgromadzenie stanowią członkowie zwyczajni Towarzystwa. Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbywa się na początku każdego roku szkolnego najpóźniej do 15

Listopada. Nadzwyczajne kiedykolwiek, jeżeli ważne sprawy tego wymagają.

§. 18. Do Walnego Zgromadzenia należy:

- a) przyjęcie lub odrzucenie sprawozdania ustępującego zarządu Biblioteki, oraz wyznaczenie komisji skonstruującej do rewizji czynności zarządu i skontra majątku Towarzystwa;
- b) wybór Zarządu;
- c) rozstrzygnięcie w razie odwołania się członka Zarządu zawieszonego w czynnościach, oraz członka wykluczonego z Towarzystwa;
- d) załatwienie interpelacyj i wniosków;
- e) dozwalanie pożyczek procentowych z funduszu żelaznego Zarządowi;
- f) zmiana Statutu;
- g) rozwiązanie Towarzystwa;
- h) mianowanie członków honorowych;

§. 19. Do ważności uchwał Walnego Zgromadzenia potrzeba obecności $\frac{1}{4}$ części członków zwyczajnych. Gdyby Zgromadzenie Walne dla braku kompletu do skutku przyjść nie mogło, następne będzie ważnem bez względu na ilość członków obecnych. Do rozwiązania Towarzystwa potrzebną jest obecność $\frac{2}{3}$ części członków zwyczajnych.

§. 20. Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów i obowiązują wszystkich członków Towarzystwa. Do zmiany Statutu potrzeba $\frac{2}{3}$, do rozwiązania Towarzystwa i do mianowania członków honorowych $\frac{3}{4}$ części głosów członków obecnych.

§. 21. Sprawy na 3 dni przed Walnem Zgromadzeniem w miejscu na to przeznaczonem nie ogłoszone, mogą być na niem jedynie na żądanie większości obecnych członków traktowane. Sprawy atoli wymienione w §. 18 lit. f) i g) winny być na 7 dni naprzód ogłoszone, a wnioski dotyczące pisemnie Zarządowi najpóźniej do dni 14 przed Zgromadzeniem przedłożone.

B. Komisya skontrująca.

§. 22. Komisya skontrująca składa się z 4 członków zwyczajnych, nienależących do Zarządu, wybranych przez zwyczajne Walne Zgromadzenie na rok jeden.

§. 23. Obowiązkiem komisji jest przedsięwziąć w ciągu swego urzędowania przynajmniej dwa razy skontrum Biblioteki i kasy Towarzystwa przy obecności 2 członków Zarządu.

Pierwsze skontrum odbywa się w ciągu dni 14 po Walnem Zgromadzeniu.

Drugie skontrum w Październiku następnego roku najpóźniej na 14 dni przed Zwyczajnem Walnem Zgromadzeniem. Komisya ta jest nadto obowiązana odbyć zawsze na żądanie 2 członków Zarządu lub 10 członków zwyczajnych skontrum nadzwyczajne i w razie nieporządku zawiadomić kuratora i zwołać Walne Zgromadzenie.

§. 24. Protokoły wszystkich odbytych skontrów powinna komisya przedłożyć Walnemu Zgromadzeniu, a następnie złożyć do aktów Biblioteki.

C. Zarząd Biblioteki.

§. 25. W skład Zarządu Biblioteki wchodzi:

- a) bibliotekarz;
- b) zastępcę bibliotekarza;
- c) skarbnik;
- d) 4 członków Zarządu.

§. 26. Zarząd odbywa swoje zwyczajne posiedzenia raz na miesiąc w dniu przez siebie oznaczonym, nadzwyczajne zaś wedle potrzeby. Do ważności uchwał Zarządu potrzebną jest obecność 5 członków. Uchwały zapadają bezwzględna większością głosów członków na posiedzeniu obecnych.

§. 27. Zarząd rozdziela między siebie pojedyncze czynności urzędowe.

§. 28. Do Zarządu Biblioteki należy:

- a) majątkiem Towarzystwa zawiadywać;
- b) zwoływać Walne Zgromadzenie;
- c) przy ustąpieniu przedłożyć Walnemu Zgromadzeniu sprawozdanie ze swych czynności;

- d) odmówienie dla ważnych powodów przyjęcia do Towarzystwa i wykluczenie członków;
- e) wykonanie uchwał Walnego Zgromadzenia;
- f) zawieszać członków Zarządu w ich czynnościach, przedkładając sprawę najdalej w dwóch tygodniach Walnemu Zgromadzeniu do rozstrzygnięcia.

§. 29. Zarząd ma prawo i obowiązek wzywania członków do oddania wypożyczonych książek po upływie terminu, wypisując ich nazwiska za kratkami, a w razie bezskuteczności wezwania, podaje Zarząd listę dłużników dziekanowi wydziału prawa z prośbą, aby postąpił sobie wedle zakresu swej władzy, a wreszcie winien zastosować §. 13 Statutu.

§. 30. Zarząd odpowiada solidarnie za wszelkie z jego winy wynikłe szkody dla Biblioteki.

§. 31. Do bibliotekarza (zastępcy bibliotekarza) należy:

- a) zwoływanie posiedzeń Zarządu i przewodniczenie na takowych;
- b) przewodniczenie Walnemu Zgromadzeniu;
- c) w nagłych wypadkach zwołanie pod własną odpowiedzialnością Walnego Zgromadzenia;
- d) kontrola czynności innych członków Zarządu;
- e) podpisywać wszystkie pisma w sprawach administracji Towarzystwa pod kontrasygnaturą 1 z członków Zarządu.
- f) nadto służyć bibliotekarzowi prawo rozporządzić sumą 100 zlr. w. a. na cele Biblioteki w porozumieniu z kuratorem Towarzystwa.

§. 32. Bibliotekarz (zastępca bibliotekarza) reprezentuje Towarzystwo na zewnątrz i wobec Sądu.

§. 33. W nieobecności bibliotekarza i tegoż zastępcy, przewodniczy Zgromadzeniu którykolwiek członek Zarządu.

B. Kurator Biblioteki.

§. 34. Nad całością i wzrostem Towarzystwa czuwa kurator w osobie jednego z pp. Profesorów Wydziału prawa i administracji, którego na każde posiedzenie Zarządu i Walne Zgromadzenie prosić należy.

ROZDZIAŁ IV.

O rozsądzaniu sporów.

§. 35. Wszystkie spory wynikłe ze stosunków Towarzystwa załatwia, o ile one nie wkraczają w zakres działalności Zarządu, sąd polubowny. Na sędziów polubownych wybiera każda strona po dwóch członków Towarzystwa, którzy dobierają sobie superarbitra.

§. 36. Jeżeli strona z wyznaczeniem sędziów zwleka, lub nie chce ich wybrać, natenczas Zarząd mianuje brakujących sędziów.

ROZDZIAŁ V.

O rozwiązaniu Towarzystwa.

§. 37. W razie rozwiązania Biblioteki, księgozbiór przechodzi na własność Biblioteki Jagiellońskiej. Fundusz w gotówce pozostały, staje się własnością Towarzystwa Wzajemnej Pomocy uczniów Uniwersytetu Jagiellońskiego, a w razie nieistnienia tegoż przechodzi na własność Czytelni Akad.

§. 38. Jeżeli najmniej $\frac{1}{3}$ część członków obecnych na ostatniem Walnem Zgromadzeniu oświadczy chęć założenia Towarzystwa, mającego na celu ułatwienie słuchaczom prawa zawodowego kształcenia się, przechodzi cały majątek Towarzystwa Biblioteki na własność tegoż Towarzystwa, jeżeli w ciągu 6 miesięcy od ostatniego Walnego Zgromadzenia istnieć pocznie.

Wysokie c. k. Namiestnictwo we Lwowie zatwierdziło Statut niniejszy reskryptem z dnia 27 grudnia 1893 L. 100.937.

